

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

z przedmiotu Edukacja Wojskowa- Szkoła ponadpodstawowa

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910) ogłoszono dnia 22 maja 2020 r. obowiązuje od dnia 1 września 2017 r. - art. 28 a;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015, poz. 843 z późn.zm.),
- Statut Liceum Ogólnokształcącego Sportowego im. Polskich Olimpijczyków w Człuchowie

Przedmiot „Edukacja wojskowa” jest nowatorskim rozwiązaniem programowym, organizacyjnym i metodycznym, poszerzającym ofertę edukacyjną uczniów szkół ponadgimnazjalnych, szczególnie zainteresowanych następującymi zagadnieniami i ścieżkami rozwoju zawodowego:

- zawodowa służba wojskowa;
- terytorialna służba wojskowa;
- zasilenie zasobów rezerw osobowych Sił Zbrojnych RP.

CELE DYDAKTYCZNE EDUKACJI WOJSKOWEJ

CELE OGÓLNE:

1. Kształtowanie postaw proobronnych i patriotycznych młodzieży oraz szacunku do symboli narodowych, historii i dziedzictwa kulturowego Polski. Promowanie właściwych postaw moralnych przez wartości odnajdywane w etosie służby wojskowej.
2. Zdobycie wiedzy o organizacji i funkcjonowaniu Sił Zbrojnych RP oraz przygotowanie do pełnienia różnych rodzajów służby wojskowej (zawodowej, terytorialnej, kandydackiej).
3. Podnoszenie sprawności fizycznej oraz promowanie zdrowego stylu życia i rozwijania zainteresowań.
4. Kształtowanie uniwersalnych kompetencji społecznych oraz zdolności obronnych.

Ponadto realizacja przedmiotu EW będzie ukierunkowana na:

5. Promocję obronności kraju i Sił Zbrojnych RP.
6. Wspieranie systemu odbudowy rezerw osobowych Sił Zbrojnych RP.
7. Upowszechnienie wiedzy z zakresu zagadnień obronno - ochronnych, a w szczególności umiejętności racjonalnych zachowań w obliczu zagrożeń naturalnych, cywilnych i militarnych.
8. Przygotowanie młodzieży do świadomego i efektywnego uczestnictwa w przedsięwzięciach obronnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Kształtowanie postaw proobronnych i patriotycznych młodzieży oraz szacunku do symboli narodowych, historii i dziedzictwa kulturowego Polski. Promowanie właściwych postaw moralnych przez wartości odnajdywane w etosie służby wojskowej:
 - a. umocnienie szacunku dla symboli narodowych, wojskowych i munduru;
 - b. wykształcenie poszanowania dla obowiązku obrony Ojczyzny i deklaracji zawartych w przysiędze wojskowej;
 - c. kultywowanie tradycji orężnych Wojska Polskiego oraz pamięci o bohaterach narodowych;
 - d. upowszechnianie ceremoniału wojskowego, dyscypliny wojskowej oraz postaw moralnych opartych na regulaminach wojskowych;
 - e. kształtowanie empatii i wrażliwości przez angażowanie się w działalność prospołeczną.

2. Zdobyć wiedzę o organizacji i funkcjonowaniu Sił Zbrojnych RP oraz przygotowanie do pełnienia różnych rodzajów służby wojskowej, a w tym zapoznanie z:
 - a. podstawowymi aktami prawnymi regulującymi zasady pełnienia służby wojskowej;
 - b. zadaniami i strukturą Sił Zbrojnych RP;
 - c. uprawnieniami i obowiązkami żołnierza;
 - d. ścieżkami rozwoju zawodowego w wojsku;
 - e. systemem szkolenia wojskowego i warunkami pełnienia służby wojskowej.
3. Podnoszenie sprawności fizycznej oraz promowanie zdrowego stylu życia i rozwijania zainteresowań:
 - a. poszerzenie zakresu wychowania fizycznego realizowanego w szkole o elementy wychowania fizycznego żołnierzy;
 - b. przygotowanie do testu sprawności fizycznej w ramach postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów do służby w wojsku;
 - c. nauka wybranych elementów samoobrony i walki w bliskim kontakcie;
 - d. wzmocnienie odporności psychofizycznej młodzieży;
 - e. wspieranie rozwoju zainteresowań wojskowych uczniów poprzez dostęp do realnego sprzętu, wyposażenia wojskowego, a także warunków szkolenia oraz pełnienia służby wojskowej.
4. Kształtowanie uniwersalnych kompetencji społecznych oraz zdolności obronnych:
 - a. nauka działania w zespole i skutecznego komunikowania się;
 - b. wsparcie świadomych wyborów zawodowych;
 - c. nauka oceny ryzyka i niesienia pomocy w sytuacji zagrożeń naturalnych, cywilnych i militarnych;
 - d. nauka samooceny oraz umiejętności autoprezentacji;
 - e. nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Wg założeń programu nabyte umiejętności będą przydatne przyszłym absolwentom nie tylko w życiu zawodowym, ale i prywatnym - wykształcą w nich pożądane postawy i nawyki aktywnego, świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w codziennym życiu społecznym.

PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU EDUKACJA WOJSKOWA A PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Celem kształcenia ogólnego jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

W procesie kształcenia ogólnego szkoła kształtuje u uczniów postawy sprzyjające ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takie jak: uczciwość, wiarygodność, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek do innych ludzi. W rozwoju społecznym bardzo ważne jest kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji. Ważnym zadaniem szkoły jest również edukacja zdrowotna.

Zalecane metody i formy realizacji zajęć programowych:

Zajęcia teoretyczne - planowane do realizacji zasadniczo w obiektach szkoły
(oznaczenie - T)

Metody:

- podające (wykład informacyjny, pogadanka, opis, objaśnienie);
- pogładowe (film, prezentacja, ekspozycja, pokaz przedmiotów, pokaz obrazów - rysunków, plansz);
- problemowe (wykład problemowy, metody aktywizujące, burza mózgów, gry symulacyjne, dyskusja);

Zajęcia praktyczne - planowane do realizacji zasadniczo w obiektach wojskowych i terenowych (oznaczenie - P)

Metody:

- pogładowe (pokaz działania, pokaz ćwiczenia, pokaz działania z objaśnieniem, pokaz terenu i obiektów);
- praktyczne (ćwiczenia motoryczne, instruowanie);

Formy szkolenia - stosowane w szkoleniu wojskowym, zalecane do stosowania w ramach realizacji programu:

- zajęcia taktyczne;
- zajęcia praktyczne;
- musztra bojowa;
- trening: sensoryczny (o charakterze teoretycznym) oraz motoryczny (o charakterze praktycznym);
- kurs szkoleniowy;
- podróż szkoleniowa;
- zajęcia teoretyczne.

Formy organizacyjne

- szkolenie blokowe;
- szkolenie potokowe;
- szkolenie zintegrowane;
- szkolenie zgrywające;

CHARAKTERYSTYKA OSIĄGANIA CELÓW

Osiągnięcie celów założonych w programie nauczania EW wymaga odpowiedniej organizacji procesu nauczania. Właściwie zorganizowany proces dydaktyczny powinien nie tylko umożliwić przyswojenie przez uczniów wiadomości, ale przede wszystkim nabywanie umiejętności nadających się do zastosowania zarówno w sytuacjach omawianych na zajęciach, jak i w sytuacjach nieprzewidzianych, z którymi uczniowie mogą spotkać się w życiu. Spełnienie tego warunku jest

możliwe dzięki zastosowaniu odpowiednich metod nauczania i form organizacyjnych.

W realizacji programu przedmiotu Edukacja wojskowa zaleca się stosowanie różnych metod lub kombinacji metod nauczania. Przy realizacji tematów teoretycznych wskazane jest posługiwanie się metodami podającymi, które mają na celu wprowadzenie nowych treści, opracowanie i utrwalenie wiadomości i są oparte na aktywności poznawczej o charakterze reprodukcyjnym. W celu urozmaicenia zajęć proponowane są pogadanki, wykłady (konwencjonalny, problemowy i konwersatoryjny), jak również dyskusja (problemowa, kierowana, „za i przeciw”, panelowa), mająca na celu wspólne rozwiązywanie problemów, w oparciu o posiadane przez uczestników dyskusji wiedzę

i doświadczenie. Sugerowane jest użycie metod problemowych, charakteryzujących się samodzielnym dochodzeniem do wiedzy, formułowaniem tez, stawianiem pytań, odkrywaniem zasad i prawidłowości, czy też rozwiązywaniem problemów, dzięki którym pobudzona zostanie aktywność procesów myślowych uczestników szkoleń. Praca przy pomocy ww. metod powinna zostać wzbogacona dostępnymi pogładowymi środkami dydaktycznymi np. planszami, foliogramami, projekcją filmu edukacyjnego, prezentacją, itp.

Realizacja zajęć praktycznych ma na celu rozwój umiejętności i wykształcenie nawyków poprzez konkretne działanie. Aktywne uczestnictwo w zajęciach wpływa pozytywnie na sferę emocjonalną uczących się, wzmacniając ich zainteresowanie, motywację i zaangażowanie. Ćwiczenia praktyczne polegać mają na obserwacji prawidłowo wykonywanych zadań, a następnie samodzielnym ich wykonaniu. Przy realizacji zalecane są: pokaz praktyczny, pokaz z objaśnieniem, demonstracja, badanie, analiza, ćwiczenie, powtarzanie. Program zakłada prowadzenie zajęć praktycznych przez instruktorów wojskowych (w uzasadnionych przypadkach specjalistów z ramienia pozarządowych organizacji proobronnych) na terenie specjalistycznych obiektów szkoleniowych (jednostki wojskowej, poligonu, strzelnicy), przy użyciu wojskowego sprzętu ćwiczebnego, co pozwoli na gruntowne poznanie specyfiki i realiów funkcjonowania Sił Zbrojnych RP oraz zagwarantuje prawidłową realizację zakładanych celów.

Najlepsze efekty nauczania osiągnąć można poprzez stosowanie metod aktywizujących. Stosując je powodujemy, że poza treściami programowymi nauczamy współdziałania w zespole, podziału ról i obowiązków, właściwego komunikowania się, planowania, organizowania, jak również stosowania zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce. Opanowane treści i nawyki zostają na długo zapamiętane, przy jednoczesnym kształtowaniu się osobowości ucznia. W celu realizacji programu i osiągnięcia efektów kształcenia zaleca się stosowanie tych metod zarówno podczas zajęć praktycznych, jak i teoretycznych.

W edukacji wojskowo-obronnej szczególnie istotne wydaje się wykształcenie u uczniów umiejętności korzystania z fachowej i popularnej literatury m. in. informatorów, folderów, atlasów,

map, planów, informacji internetowych i medialnych. Uczeń powinien posiadać taki zasób podstawowej wiedzy o świecie, społecznej, wojskowej, obronnej i ekologicznej, który pozwoli mu zrozumieć informacje zawarte w dostępnej literaturze i mediach oraz wywoła racjonalne zachowanie w sytuacji konieczności podejmowania szybkich decyzji i konkretnego zachowania w chwilach zagrożenia. Poprzez odpowiedni dobór metod nauczania istnieje szansa rozbudzenia w uczniach ciekawości świata i wyposażenia ich w umiejętności niezbędne do aktywnego uczestnictwa w przedsięwzięciach obronnych oraz humanitarnego zachowania w przypadku wystąpienia zagrożeń indywidualnych i zbiorowych.

Zgodnie z założeniami niniejszego programu planowane jest wsparcie merytoryczne i metodyczne nauczycieli oraz edukacyjne uczniów w postaci udostępnienia odpowiednich materiałów szkoleniowych przez zaangażowane we wsparcie procesu nauczania przedmiotu EW JW „patronackie” (w uzasadnionych przypadkach wyspecjalizowane pozarządowe organizacje proobronne). Ponadto zaleca się motywowanie i inspirowanie uczniów do samodzielnego poszukiwania i selekcjonowania informacji oraz dyskusowania, analizowania i wykorzystywania ich na zajęciach. Samodzielna praca uczniów stanowi również element samowychowania, co poza stymulacją procesu kształcenia skutkować będzie wypracowaniem właściwych postaw społeczno-moralnych. Podstawą jest włączanie uczniów w kreowanie procesu edukacyjnego, a ich aktywność powinna obejmować szeroki zakres działań, w tym organizację zajęć. Uczniowie jak najczęściej powinni przygotowywać samodzielnie /w parach/ grupowo materiały, foldery, prezentacje, sprawozdania z zajęć poza szkołą i omawiać je na forum klasy.

Wszystkie powyższe działania powinny służyć głównemu celowi - kształtowaniu odpowiedzialnego i świadomego podejścia do zagadnień obronności kraju oraz kształtowaniu u uczniów postaw patriotycznych, a także społecznych opartych na takich wartościach jak solidarność ludzka w obliczu zagrożeń, obowiązek niesienia pomocy osobom potrzebującym i słabszym, powinność ochrony zdrowia własnego i innych ludzi, obowiązek przestrzegania prawa.

Bardzo istotne dla osiągnięcia założonych w programie celów jest wprowadzenie do procesu nauczania wielu elementów praktycznych, realizowanych przy wsparciu jednostek wojskowych oraz profesjonalnych żołnierzy - instruktorów. Zaleca się (szczególnie w dniach realizacji EW) stosowanie przez uczniów elementów musztry indywidualnej i grupowej oraz zasad żołnierskiego zachowania się. Każda lekcja EW może rozpoczynać się od zbiórki i złożenia meldunku. Wyzwała to w uczniach potrzebę dbałości o własny stan emocjonalny, fizyczny oraz poprawia samodyscyplinę i kształtuje nawyki. Bezpośredni kontakt z żołnierzami oraz zajęcia na strzelnicy, poligonie, pasie taktycznym, a także pobyt w jednostce wojskowej pozwolą uczniom poznać niektóre zasady funkcjonowania wojska i ich wyjątkowy i uporządkowany charakter pracy na różnych stanowiskach. W taki sposób zdobyta wiedza o służbie wojskowej wzbudzi zainteresowanie wielu uczniów i będzie zachętą do

podjęcia decyzji o dalszym kształceniu na uczelniach wojskowych lub wybrania ścieżki zawodowej żołnierza czy żołnierza terytorialnej służby wojskowej. Dla uczniów nieplanujących bezpośrednio służby wojskowej (jako ścieżki zawodowej) - realizacja niniejszego programu może być zachętą do pozostania żołnierzem rezerwy, w wyniku odbycia po ukończeniu szkoły krótkiego, szkolenia wojskowego i złożenia przysięgi wojskowej.

METODY POMIARU I OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Bieżące i sumujące sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych uczniów (jako element ewaluacji przebiegu procesu dydaktycznego) ma na celu kontrolę, ocenę i diagnozę założonych w programie efektów kształcenia. Przedmiotem tych procesów jest wiedza jako wytwór procesów umysłowych uczniów (np. sprawdziany pisemne, odpowiedzi na pytania, opracowania tematyczne itp.) oraz umiejętności praktyczne i postawy uczniów, jako obserwowalne zachowania.

Specyfika przedmiotu Edukacja wojskowa, który uczniowie wybierają dobrowolnie i który jest zgodny z ich zainteresowaniami, przejawia się nie tylko w stosowaniu różnorodnych i ciekawych metod nauczania, ale również w sprawowaniu bieżącej kontroli, wykraczającej poza standardowe formy i wzorowanej na systemie oceny poziomu wyszkolenia żołnierzy.

OGÓLNE ZASADY OCENY POZIOMU OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

1. W procesie nauczania uczniów w ramach przedmiotu Edukacja wojskowa stosuje się ocenianie bieżące, okresowe, ocenę postaw oraz ocenianie końcowe.
2. Prowadzący przedmiot stosuje system kontroli i oceny wyników nauczania, który powinien w swojej strukturze uwzględniać: opis wymagań na określoną ocenę (w sześciostopniowej skali), sposoby oceniania, obszary tematyczne podlegające ocenie, kryteria oceny, częstotliwość wystawiania ocen, warunki uzupełnienia braków z przyczyn losowych.
3. Bieżącej oceny postępów uczniów w nauce dokonuje się w toku zajęć programowych, stosując różnorodne formy sprawdzania wiadomości i umiejętności. Wystawione w ten sposób oceny mają stanowić źródło informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych uczniów i systematyczności uczenia się. W tym obszarze można oceniać:
 - w zakresie wiedzy teoretycznej: odpowiedzi na pytania, testy i sprawdziany wiedzy, opracowane przez uczniów referaty, prezentacje, foldery baz danych, opracowania na podstawie informacji podręcznikowych, internetowych i wiadomości medialnych, opracowanie wybranych dokumentów wynikających z realizacji zadań szkolenia bojowego (np. szkic obserwacji, plan marszu na azymut, meldunek MEDEVAC);
 - w zakresie umiejętności praktycznych: umiejętności indywidualne i zespołowe z zakresu zagadnień szkolenia bojowego, udzielania pierwszej pomocy medycznej,

musztry indywidualnej i zespołowej, przestrzeganie zasad i przepisów bezpieczeństwa w trakcie szkolenia, dbałości o powierzony sprzęt i wyposażenie;

4. Oceny okresowe to wyniki uzyskane:

- ze sprawdzianu teoretycznego i praktycznego na zakończenie przedostatniej klasy;
- ze sprawdzianu teoretycznego i praktycznego na zakończenie I półrocza ostatniej klasy;

5. Ocena postawy ucznia to ocena obserwowanej postawy etycznej, poszanowania symboli narodowych i wojskowych, munduru, porządku podczas uroczystości państwowych i szkolnych, ogólnego zdyscyplinowania;

6. Końcowa ocena to podsumowanie wszystkich ocen bieżących, ocen okresowych oraz oceny postawy ucznia, wg zaproponowanej wagi:

- oceny bieżące - 40 %;
- oceny okresowe - 40 %;
- ocena postaw - 20 %.

7. Dodatkowe ustalenia w zakresie klasyfikacji śródrocznej, końcoworocznej i końcowej:

- za ocenę uzyskaną w wyniku klasyfikacji śródrocznej uważa się ocenę wystawioną na podstawie ocen bieżących w I półroczu pierwszego roku realizacji programu klasy;
- za ocenę uzyskaną w wyniku klasyfikacji końcoworocznej uważana jest ocena wystawiona na podstawie:
 - oceny uzyskanej w wyniku klasyfikacji śródrocznej (za I półrocze),
 - ocen bieżących uzyskanych w II półroczu (za rok),

Ocena końcowa zamieszczana jest na świadectwie ukończenia szkoły. Będzie to stanowiło podstawę wystawienia przez szkołę zaświadczenia potwierdzającego realizację przez absolwenta programu nauczania EW wraz z informacją o ocenie końcowej i zakresie zrealizowanego materiału.

PRZEDMIOTOWY ZAKRES SPRAWDZIANÓW OKRESOWYCH

1. Sprawdziany okresowe są integralną częścią procesu nauczania przedmiotu Edukacja wojskowa i pomimo tylko dwukrotnej ich realizacji stanowią aż 40 % składowej oceny końcowej. Takie założenie ma uświadomić uczniom system oceny poziomu wyszkolenia żołnierzy, gdzie sprawdziany i egzaminy okresowe lub końcowe mają decydujące znaczenie dla dalszej kariery zawodowej żołnierzy, a oceny negatywne z tych sprawdzianów mogą doprowadzić do zakończenia służby w wojsku.
2. Na uzyskanie oceny okresowej składają się wyniki:
 - sprawdzianu wiedzy teoretycznej w dowolnej formie, ale obejmującego przekrojowo zakres materiału z ocenianego okresu;

- sprawdzianu umiejętności praktycznych w formie tzw. „ścieżki taktycznej”.
3. Sprawdzian praktyczny („ścieżka taktyczna”) zgodnie z założeniami niniejszego programu, realizowany jest przy wsparciu jednostek wojskowych lub w uzasadnionych przypadkach, wyspecjalizowanych pozarządowych organizacji proobronnych. Ma to zapewnić niezbędną infrastrukturę, sprzęt i warunki terenowe - adekwatnie do ocenianych umiejętności praktycznych.
 4. Organizację „ścieżki taktycznej” proponuje się jako ciąg następujących po sobie punktów / stanowisk, w których sprawdzane są wybrane umiejętności z zakresu zagadnień szkolenia bojowego np. jedna z technik pokonywania terenu, reakcja indywidualna na kontakt, przyjmowanie postawy strzeleckiej, ładowanie magazynka amunicją szkolną, rzut granatem ćwiczebnym, wskazanie azymutu, element udzielania pierwszej pomocy itp.).

OCENIANIE

Do określenia stopnia przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności stosuje się oceny zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015, poz. 843 z późn.zm.), tj.:

- 6 – stopień celujący;
- 5 – stopień bardzo dobry;
- 4 – stopień dobry;
- 3 – stopień dostateczny;
- 2 – stopień dopuszczający;
- 1 – stopień niedostateczny.

Poszczególne stopnie:

6 – celujący

Treści wykraczające: obejmują elementy znacznie wykraczające poza program, stanowiące efekt samodzielnej pracy, wynikające z indywidualnych zainteresowań, wymagające zastosowania rozwiązań nietypowych (ponad 100 %)¹.

5 – bardzo dobry.

Treści dopełniające: trudniejsze do opanowania, najbardziej złożone i unikalne, twórcze naukowo i oryginalne, wyspecjalizowane ponad potrzeby głównego kierunku szkolenia

obecnie i w przyszłości, odległe od bezpośredniej użyteczności w praktyce zawodowej (90 - 100 %).

4 – dobry.

Treść rozszerzająca obejmuje elementy: trudniejsze, bardziej złożone, mniej typowe, przydatne, ale nie niezbędne na danym etapie kształcenia, pośrednio użyteczne w pracy zawodowej (75 - 89%).

3 – dostateczny.

Treść podstawowa – obejmuje elementy: najbardziej przystępne, najprostsze i najbardziej uniwersalne, najpewniejsze naukowo i niezawodne, niezbędne na danym etapie kształcenia, bezpośrednio użyteczne w praktyce zawodowej (56 -74%).

2 – dopuszczający.

Treść konieczna określa proste wiadomości i umiejętności z pomocą nauczyciela, które pozwalają wykonywać proste zadania (55 - 40 %).

1 – niedostateczny.

Ocena niedostateczna jest oceną **negatywną** i oznacza brak postępów w nauce oraz niewykształcenie umiejętności. W przypadku sprawdzianów i egzaminów oznacza ich niezdanie (poniżej 40 %).